

KLASSISK MUSIK – EN ÖVERSIKT

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Några musikaliska former

Tidig musik
- Kung David (1010-970 f.Kr)
- Gregorianska sånger (600-800)
- Gregorius den store (540-604)
- Notskrift
- Hildegard av Bingen (1089-1179)
- Trubadurer (1100-1300)
- Minnesångare (1100-1300)
- Mästersångare (1400-1500)
- Ballader (1200-xxxx)
- John Dunstable (1380-1453)

Renässansen (1350-1550 ca)
- Guillaume Dufay (1400-1474)
- J. Ockegham (1410-1495)
- Josquin de Prez (1440-1521)
- G. P. da Palestrina (1525-1594)
- Orlando di Lasso (1532-1594)
- William Byrd (1543-1632)
- T. L. de Victoria (1548-1611)

Barock (1550-1720 ca)
- Claudio Monteverdi (1567-1643)
- John Dowland (1563-1626)
- Orlando Gibbons (1583-1625)
- Heinrich Schütz (1585-1672)
- Jean-Baptiste Lully (1632-1687)
- Dietrich Buxtehude (1637-1707)
- Arcangelo Corelli (1653-1713)
- Henry Purcell (1659-1695)
- Alessandro Scarlatti (1660-1725)
- Francois Couperin (1668-1733)
- Antonio Vivaldi (1678-1741)
- G. P. Telemann (1681-1767)
- J. S. Bach (1685-1750)
- G. F. Händel (1685-1759)
- J. H. Roman (1694-1758)

Klassicism (1750-1825 ca)
- J. P. Rameau (1683-1764)
- Domenico Scarlatti (1685-1757)
- G. B. Pergolesi s (1710-1784)
- C. W. Gluck (1714-1787)
- Joseph Haydn (1732-1809)
- C. M. Bellman (1740-1795)
- Luigi Boccherini (1743-1805)
- W. A. Mozart (1756-1791)
- L. van Beethoven (1770-1827)

Romantik (1825 – 1900 ca)
- Franz Berwald (1796-1868)
- C. M. von Weber (1786-1826
- G. Rossini (1792-1868)
- Franz Schubert (1797-1828)
- Gaetano Donizetti (1797-1848)
- Hector Berlioz (1803-1869)
- Felix Mendelssohn (1809-1847)
- Fredric Chopin (1810-1849)
- Robert Schumann (1810-1856)
- H. C. Lumbyes (1810-1874)
- Franz Liszt (1811-1886)
- Richard Wagner (1813-1883)
- Giuseppe Verdi (1813-1901)
- Jacques Offenbach (1819-1880)
- Cesar Frank (1822-1890)
- Anton Bruckner (1824-1896)
- Bedrich Smetana (1824-1884)
- Johan Strauss d.y. (1825-1899)
- Alexander Borodin (1833-1887)
- Johannes Brahms (1833-1897)
- C. Saint-Saëns (1835-1921)
- Georges Bizet (1838-1875)
- Modest Musorgskij (1839-1881)
- Peter Tjajkovskij (1840-1893)
- Antonin Dvorak (1841-1904)
- Edvard Grieg (1843-1907)
- N. Rimskij-Korsakov (1844-1908)
- Gabriel Fauré (1845-1924)
- Giacomo Puccini (1858-1924)
- Gustav Mahler (1860-1911)
- Claude Debussy (1862-1918)
- W. Stenhammar (1871-1927)
- Carl Nielsen (1865-1931)
- W. Peterson-Berger (1867-1942)
- Hugo Alfvén (1872-1960)
- Maurice Ravel (1875-1937)

1900-talet och modernism
- Sir Edward Elgar (1857-1934)
- Pietro Mascagnis (1863-1945)
- Jean Sibelius (1865-1957)
- Eric Satie (1866-1925)
- R.Vaughan Williams (1875-1958)
- Gustav Holst (1874-1934)
- Manuel de Falla (1876-1946)
- Otto Olssons (1879-1964)
- Bela Bartok (1881-1945)
- Igor Stravinskij (1882-1971)
- Anton Webern (1883-1945)
- Sergej Prokofjev (1891-1953)
- Paul Hindemith (1895-1963)
- Carl Orff (1895-1982)
- Georg Gershwin (1898-1937)
- Francis Poulenc (1899-1963)
- Aram Chatjaturian (1903-1978)
- Dmitri Sjostakovitj (1906-1975)
- Lars-Erik Larsson (1908-1986)
- Benjamin Britten (1913-1976)
- K-B. Blomdahl (1916-1968)
- Leonard Bernstein (1918-1990)
- Andrew Lloyd Webber (1948-)

Några musikaliska former

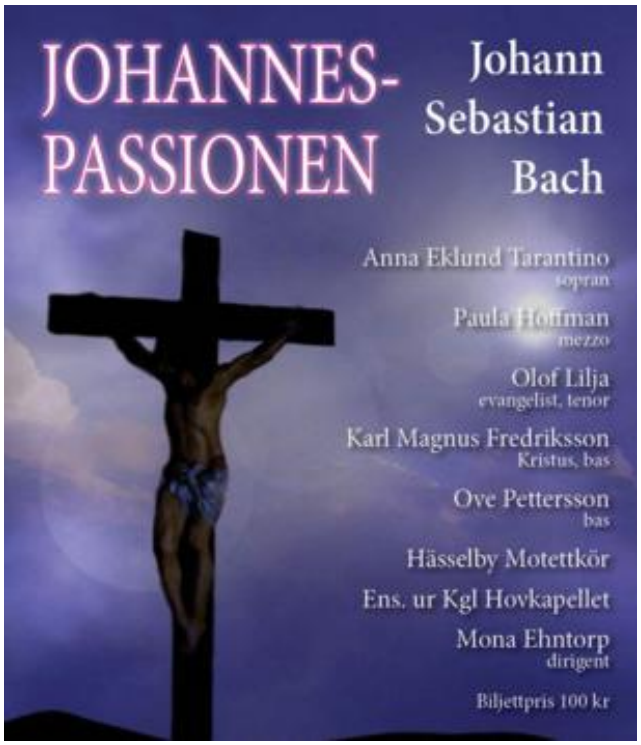

Sonat

Sonat betecknar ursprungligen ett orkesterstycke i en sats. Från slutet av 1700-talet består sonaten av fyra satser för två likvärdiga instrument, t.ex. fiol och piano, där den första (och ibland även sista) satsen är uppbyggd av två sinsemellan kontrasterande temata, så kallat sonatform.

Symfoni

Symfoni är ett klassiskt musikaliskt verk i fyra satser, liksom hos sonaten, men för en stor orkester.

Kantat

Kantat är ett verk som inte är så långt och som innehåller solosång, kör och orkester. Kan vara såväl kyrklig som profan.

Uvertyr

Uvertyr är oftast ett kort inledande stycke vid ett scenverk eller orkesterstycke.

Madrigal

Madrigal betyder ursprungligen ”herdesång”. Sången är profan och framförs upp till femstämmigt på ett folkspråk med lyriska inslag.

Madrigalen hade sin glanstid på 1500-talet och texten hämtades ur medeltidens poesi.

Motett

Motetten betecknas av konstfull körmusik i fler stämmor och behandlar ofta andliga ämnen. Den hade sin höjdpunkt på 1500-talet och vidare-utvecklades av Bach.

Koral

Koralen kan liknas vid en psalm på folkspråk som församlingen sjunger i gudstjänsten.

Passion

Passionen är en musikalisk berättelse om Jesu lidandes historia.

Oratorium

Oratorium är ett stort sakralt musikaliskt verk ofta med en berättande sångsolist och en stor kör med orkester.

Mässa

Mässa kommer från den romersk-katolska kyrkans gudstjänst. I mässan ingår vanligen fem delar som utgörs av Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus och Agnus Dei.

Tidig musik. Sida 1(2)

Musik lär ha spelats redan 3.000 år f.Kr i Kina. Genom att avlyssna fåglars sång sökte man skapa ett tonsystem för att återge sången.

Kung David (1010-970 f.Kr)

I Västerlandet kom vi via Bibeln att höra talas om hur vackert David spelade på sin lyra vid kung Sauls hov. David blev sedermera kung av Israel under 900-talet f.Kr och anses ha komponerat flera psalmer i Psaltaren som ingår i Bibeln.

Bilden: Kung David med lyran.

Gregorianska sånger (ca 600-800)

När kristendomen slog igenom utvecklades hymner vilket så småningom krävde någon form av notskrift och nedtecknande av melodier med tillhörande text.

Till en början bestod hymnerna av att man bara läste bibeltexten rytmiskt.

Gregoriansk sång är en enstämmig rytmisk och liturgisk sång. Ursprungligen framfördes sången utan ackompanjemang.

Gregorius den store (540-604)

Påven Gregorius fastställde strukturer för musiken vilket därför kom att kallas gregoriansk musik.

Gregorius skrev själv många kyrkliga hymner.

Bilden: Gregorius den store.

Notskrift

Det tog cirka 500 år att utveckla notskriften. Omfattade främst perioden 800-1200.

Därefter tog det ytterligare cirka 500 år att teckna ned noterna. (Enligt Klingfors).

Hildegard av Bingen (1089-1179)

Bingen är en stad vid floden Rhen. Där kunde man höra ljuvlig sång ljuda från ett berömt nunnekloster där Hildegard var abbedissa.

Hildegard av Bingens sånger ljuder fortfarande och har lämnat spår i musikhistorien. Bland Hildegards verk kan ”De himmelska uppenbarelsernas harmoni” nämnas.

Bilden: Hildegard av Bingen.

Tidig musik. Sida 2(2)

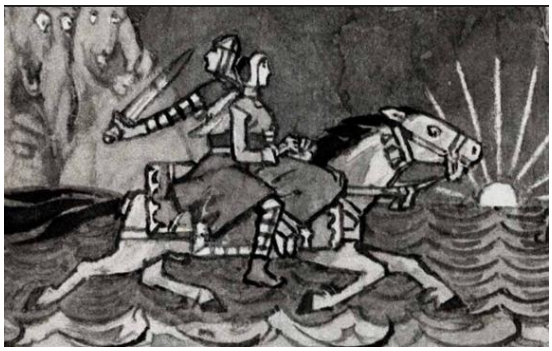

Trubadurer (1100-1300)

I Provence uppstod trubadurkonsten och hade en blomstrings-tid under 1100-1300-talen. Flera av sångerna komponerades av adelsmän.

Ofta handlade sångerna om kärlek och erotik.

Bilden: Riddare och hjälte.

Minnesångare (1100-1300)

I medeltidens Tyskland åkte så kallade minnessångare omkring och sjöng kärleks- och hjältesånger. Likt i Provence komponerade även här adelsmän ofta sångerna.

Bilden: Mästersångare framträder i en stad.

Mästersångare (1400-1500)

Under 1400-1500-talen ersattes minnessångarna av mästersångare. Den stora skillnaden var att mästersångarna mest framträdde i städerna.

Mästersångarna framträdde mest i Tyskland. I Mainz, Augsburg och Nürnberg fanns de mest berömda sångarna. Den store Richard Wagner skrev en komisk opera om ”Mästersångarna i Nürnberg”.

Ofta var sångerna bemärkta av hantverkarskråns arbeten. Dikterna framfördes utan ackompanjemang.

Ballader (1200-xxxx)

Ballader var berättande visor som uppstod under medeltiden. Vanligen hade innehållet en erotisk prägel med hyllning till riddaridealet. Konstformen lever kvar i modern tid.

John Dunstable (1380-1453)

Bilden: John Dunstable.

Dunstable var en tidig tonsättare från England. Troligen fanns kopplingar mellan Dunstable och kyrkan i St Albans.

Dunstable komponerade kyrklig musik och har starkt influerat engelsk musik.

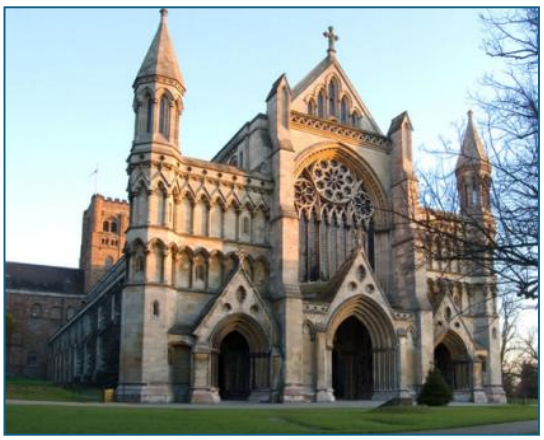

Verken bestod mest av mässor och motetter.

Bilden: St Albans.

Renässansen (1350-1550 ca). Sida 1(2)

Pånyttfödelsen eller renässansen var ett nyvaknat intresse för antiken som följde ”den mörka medeltiden”. I själva verket visar forskningen att medeltiden inte alls var mörk utan att begreppet skapats av renässansmänniskorna själva.

Renässansen innebar att man återupptog ideal och filosofi från antiken och därmed påverkade alla slag av konstyttringar.

Kompositörerna var nästan alltid bundna till endera kyrkan eller något furstehov.

Guillaume Dufay (1400-1474)

Fransmannen Guillaume Dufay komponerade invecklade kanon och mässor av alla de slag. Dufays kompositioner gjorde att notskriften var tvungen att utvecklas.

Johannes Ockegham (1410-1495)

I Nederländerna utvecklades en egen skola inom musiken. En av de stora nederländska tonsättarna var Johannes Ockegham .

Nederländarnas tonsättning medförde att enkla flerstämmigheter blev mycket mera komplicerade vilket kom att påverka framtida kompositioner.

Ockeghams musik betraktas vara ganska dramatisk.

Bilden: Ockegham komponerar.

Josquin de Prez (1440-1521)

Den störste flamländske kompositören var Josquin de Prez.

Likt flera av de andra flamländarna försåg de Prez kompositionerna med erotiska, politiska och idylliska inslag. Josquin de Prez kallades av samtiden för ”musikens ”furste”.

Mässor, madrigaler och motetter komponerades av de Prez.

Bilden: de Prez

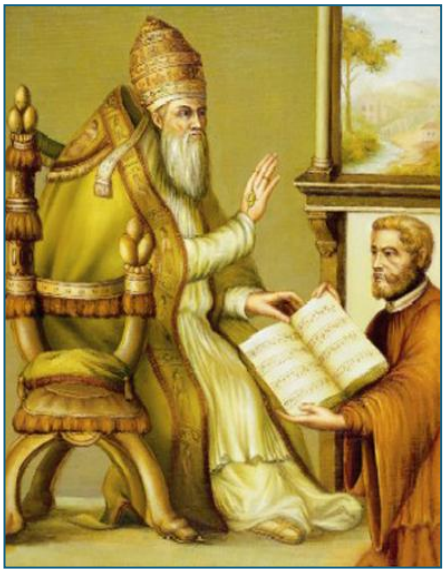

Giovanni Pierluigi da Palestrina (1525-1594)

Palestrina kom från Italien och var troligen den största kompositören under renässansen. Välstämd och harmonisk kyrkomusik är Palestrinas största bidrag.

Man talar fortfarande om ”Palestrinastil” inom klassisk musik.

Palestrinas musikverk framförs ofta i kyrkliga sammanhang över hela världen.

Bilden: Palestrinas musik berörde påven så starkt att verken fick en särställning.

Renässansen (1350-1550 ca). Sida 2(2)

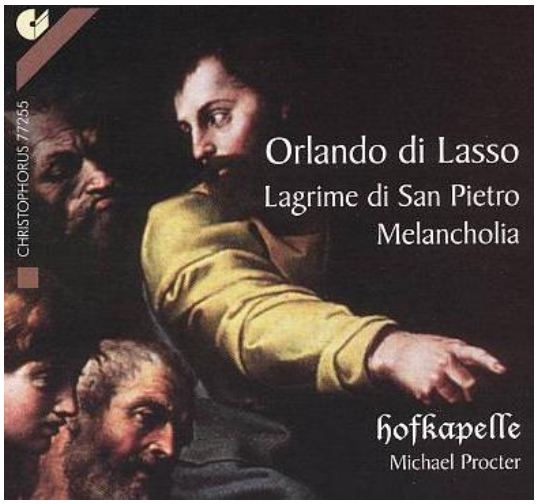

Orlando di Lasso (1532-1594)

Orlando di Lasso kom från Nederländerna men förde ett kringflackande liv. Så småningom kom di Lasso att verka vid furstehovet i München.

di Lasso komponerade både sakral och profan musik. Psalmer, mässor och motetter ingår också i di Lassos produktion.

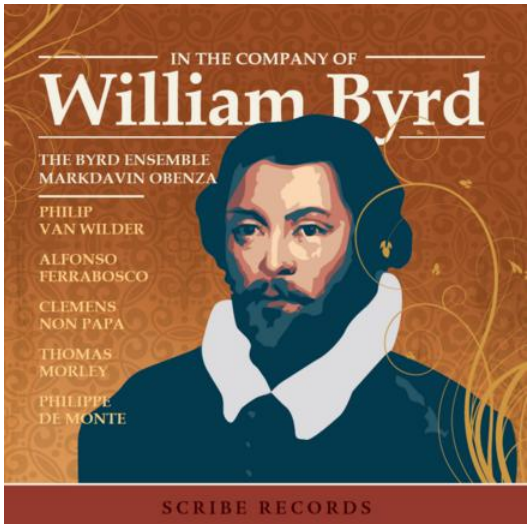

William Byrd (1543-1632)

William Byrd verkade under den elisabetanska perioden i England.

Byrd är mest berömd för sina madrigaler och virginalmusik, vilken skapades via ett klaverinstrument som användes mycket under tidsepoken.

Tomas Luis de Victoria (1548-1611)

Spanjoren Tomas Luis de Victoria komponerade kyrkomusik i samma stil som Palestrina.

de Victoria har till eftervärlden lämnat ett betydelsefullt Requiem som kallas ”Victorias Requiem”.

Dessutom skrev Victoria psalmer, mässor, hymner, motetter mm.

de Victoria räknas till de verkligt stora kompositörerna.

Bilden: Dramatiska scener för att åskådliggöra Röda havets öppnande för israelerna vid flykten från Egypten.

Barock (1550-1720 ca). Sida 1(4)

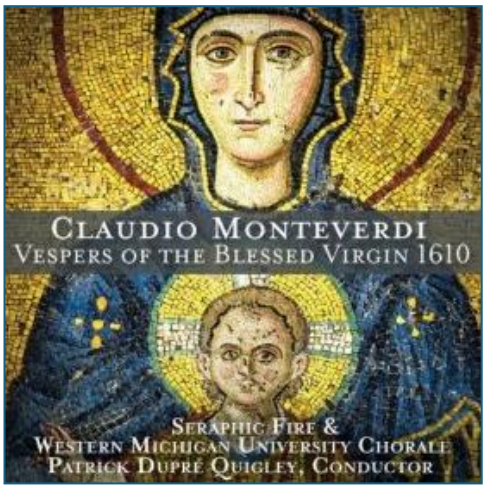

Före barocken dominerade den sakrala musiken. Med barockens kompositioner kom den profana musiken att bli jämbördig med den sakrala. Operan och oratorium gav barockens oss som nya musikformer.

Claudio Monteverdi (1567-1643)

Italienaren Monteverdi var en av de stora kompositörerna under barocken. Han anses vara operans egentliga skapare.

Monteverdis verk har som största kännetecken de melodiösa vokalverken.

I Marcuskyrkan i Venedig var Monteverdi kapellmästare till sin död.

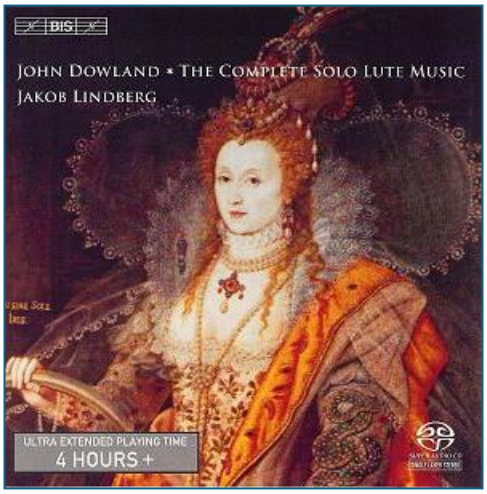

John Dowland (1563-1626)

John Dowland är en känd engelsk kompositör, sångare och lutspelare från barocken.

Dowlands musik präglas av melankoli. Under 1900-talet har Dowlands verk övergått att spelas mest på gitarr.

Kända sånger av Dowland är ”I Saw My Lady Weepe” och ”Flow My Tears”. Titlarna återspeglar Dowlands melankoli.

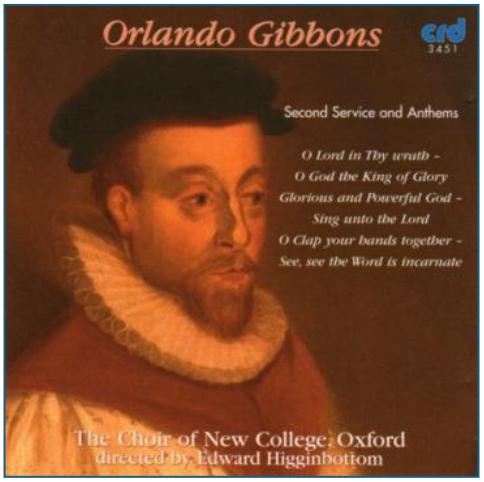

Orlando Gibbons (1583-1625)

Gibbons doktorerade i musik vid universitetet i Oxford 1622. Han räknas som en av Englands mest begåvade tonsättare.

Under uppväxtåren sjöng han i kören på King´s College.

Att Gibbons också var organist i det berömda Westminster Abbey visar på hans anseende som musiker.

Bland Gibbons tonsättningar märks madrigaler, hymner och motetter.

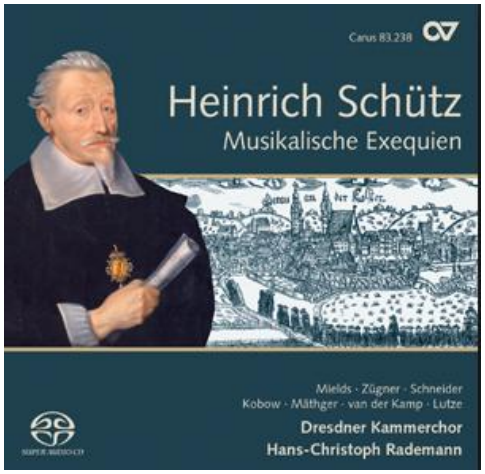

Heinrich Schütz (1585-1672)

Schütz var den främste inom den tyska kyrkomusiken under 1600-talet.

Schütz komponerade nästan enbart vokalmusik. Förutom andliga konserter, som blev väldigt omtyckta, skrev Schütz den första tyska operan.

Schütz kom från trakten nära Kassel som han betraktade som sin hemtrakt. Han verkade en tid i kulturstaden Dresden.

Under Schütz levnad härjade pesten samtidigt som 30-åriga kriget pågick där nära en tredjedel av den tyska befolkningen dog.

Schütz nämns ofta tillsammans med Bach i musiksammanhang.

Barock (1550-1720 ca). Sida 2(4)

Jean-Baptiste Lully (1632-1687)

Lullly gjorde Parisoperan känd över hela Europa. Han brukar kallas den franska operans fader.

Lully var också balettdansör och deltog själv i baletter till den egna skrivna musiken.

Termen ”overture”, som betyder en långsam introduktion till ett musikstycke, lär ha Lully som upphovsman.

Lully skrev ett 20-tal operor. Mässan ”Te Deum” av Lully är ett storslaget mästerverk.

Dietrich Buxtehude (1637-1707)

Buxtehude var en stor dansk kompositör som till och med Bach kom att lyssna till.

Främst var det kompositioner för orgel som gjorde honom berömd. Buxtehude komponerade också kantater och oratorier.

Buxtehudes ”Abend-musik” är ett mycket berömt musikverk.

Arcangelo Corelli (1653-1713)

Italienaren Corelli var en av sin tids stora violinister. Corelli komponerade mest instrumental musik.

I Rom framträdde Corelli emellanåt vid drottning Kristinas hov.

Han var den förste kompositör som med endast instrumental-musik blev berömd. Redan under Corellis livstid var han mäkta populär.

Kyrkosonater och kammarmusik ägnade Corelli mest sitt fokus.

Henry Purcell (1659-1695)

Purcell var hovkompositör och en av de största kompositörerna i England någonsin.

Han skrev bland annat scenmusik. Operan ”Dido och Aeneas” var ett av de viktigaste verken under epoken.

Purcells musik präglas som intensiv men lågmäld. En typisk engelsk stil av barockmusiken.

Händel kom att ta stora intryck av Purcells kyrkomusik.

Barock (1550-1720 ca). Sida 3(4)

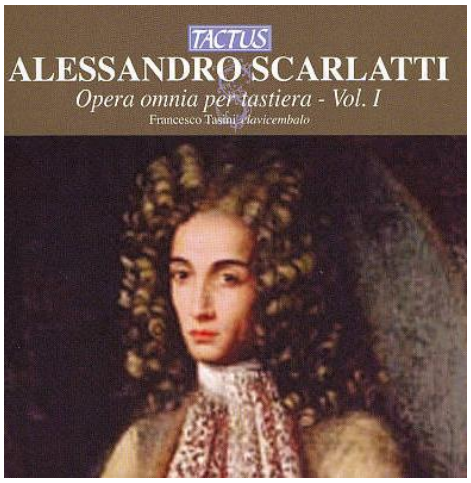

Alessandro Scarlatti (1660-1725)

Scarlatt*i* var mycket produktiv och komponerade cirka 100 operor, 200 mässor och 600 kantater.

Scarlattis musik präglas emellanåt av stort allvar. Framträdande för drottning Kristina i Rom ingick i Scarlattis uppdrag.

Scarlatti var verksam i Neapel och Rom där han bland annat träffade Corelli.

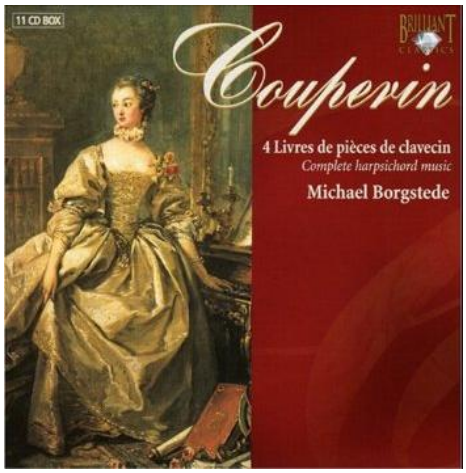

Francois Couperin (1668-1733)

Cembalokompositioner i barockstil har gjort Coupurin mycket berömd.

Fransmannen Couperin föddes i Paris där han också arbetade.

Förutom musik för lutor och klaver skrev Couperin många mässor och kantater. Delar av Couperins musik påminner om gregoriansk sång.

Couperuins musik anses ha en galant stil.

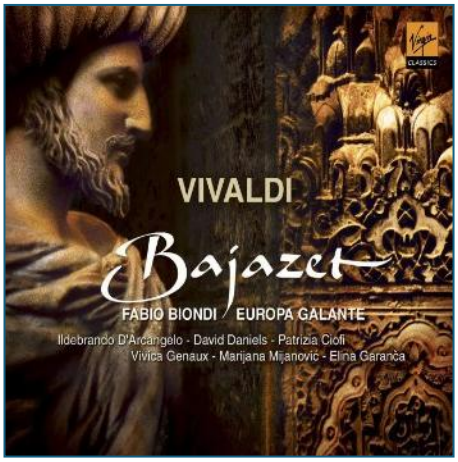

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Vivaldis violinkonserter ”Årstiderna” är frekvent spelade över hela världen.

Sammanlagt skrev Vivaldi mer är 400 konserter och ett 40-tal operor. Dessutom komponerade han ett berömt Requiem.

Vivaldi är en av de största under epoken. Vivaldi var själv också en strålande violinist.

Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Telemann experimenterade ganska mycket i sina kompositioner. På detta sätt blev hans musik en länk mot klassicism och romantik.

Telemann var mycket produktiv. Han skrev 12 kantater, 100 oratorier, 40 operor och 600 uvertyrer. Totalt komponerade han cirka 3.000 verk!

Barock (1550-1720 ca). Sida 4(4)

Johan Sebastian Bach (1685-1750)

Musikgeniet Johan Sebastian Bach anses av många vara den störste kompositören någonsin. Med ett minutiöst arbete skapade Bach mästerliga konserter, orgelmusik, motetter, klavermusik och koralsång.

Bach flyttade mycket men var under lång tid organist i Thomas-kyrkan i Leipzig.

Bland Bachs mest kända verk kan nämnas ”Johannespassionen”, ”Matteuspassionen”, ”Brandenburgkonserterna” och ”Juloratoriet”. Ofta framförda verk av Bach, vilka betraktas som lättillgängliga, är ”Bist du bei mir”, ”Ave Maria” och ”Largo ur konsert för två violiner”.

Fem av Bachs tjugo (!) barn blev också kända kompositörer.

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Händel kom som 18-åring till Hamburg och fick sin första opera framförd där redan som 20-åring. Under större delen av sitt liv kom Händel att arbeta med sin musik i London. Händel tillhör de riktigt stora gudabenådade kompositörerna.

Konserter, operor, kyrkomusik, kantater och oratorier ingår bland annat i Händels odödliga kompositioner. ”Messias”, ”Water Music” och ”Fireworks Music” är bland de mest kända verken. Lättillgängliga och kända musikdelar är ”Händels largo” ur operan Xerxes samt ”Lascia chío` pianga”ur operan ”Almira”.

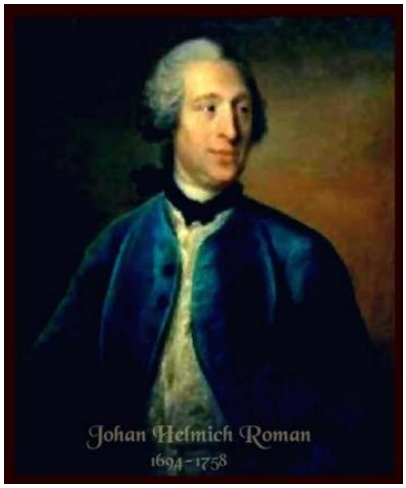

Johan Helmich Roman (1694-1758)

Johan Helmich Roman kallas ibland ”den svenske Händel”.

Drottningholmsmusiken” är Romans mest kända verk.

Som violinvirtuos framförde Roman själv många kända verk. Roman behärskade också oboe på ett professionellt sätt.

Klassicism (1750-1825 ca). Sida 1(3)

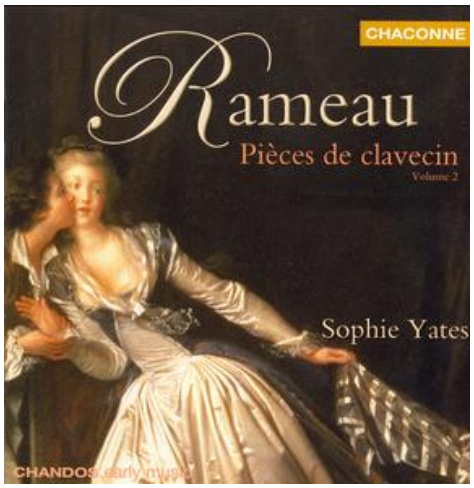

Alla konstinriktningar, som inom ett estetiskt ramverk med influens från antiken, kallas vanligen klassicism även om det finns kreativa inslag.

Jean Philippe Rameau (1683-1764)

Rameau kan föras till barocken eller klassicismen. Han dominerade den franska operan under sin levnad. Musikaliskt tillförde Rameau mängder av stoff till harmoniläran.

Ludvig XV utnämnde Rameau till hovkompositör.

Förutom operor komponerade Rameau instrumental musik, motetter, kantater och sånger.

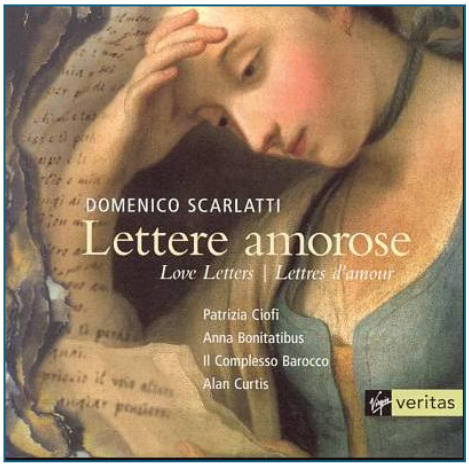

Domenico Scarlatti (1685-1757)

Italienaren Dominico Scarlatti är mest känd för sina 555 sonater för cembalo och pianoklaver. Sonaterna kom att bli förebild för framtida kompositörer.

Inom kyrkomusiken blev Scarlatti hyllad för sitt ”Salve Regina”.

Som kuriosa kan nämnas att Dominico Scarlatti tävlade mot Händel år 1709.

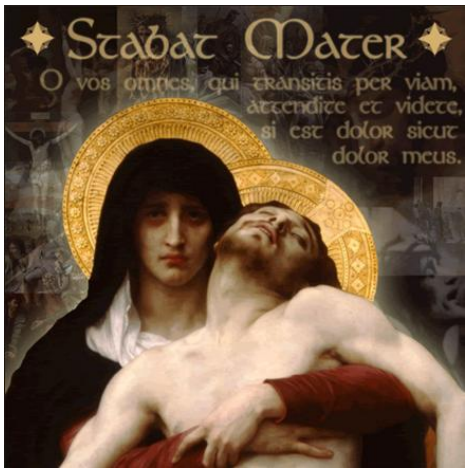

Giovanni Battista Pergolesi (1710-1784)

Italienaren Pergolesis verk ”Stabat Mater” är en klagan från Maria, Jesu moder. Pergolesi komponerade ”Stabat Mater” under sina sista levnadsveckor. Verket framförs frekvent i våra kyrkor och är oerhört dramatiskt och gripande.

Pergolesi komponerade också komiska operor och oratorier.

Christoph Willibald Gluck (1714-1787)

Gluck kom från Bayern i Tyskland.

Gluck reformerade operan med enklare texter och mera körverk. Det är för denna förnyelse han har blivit känd i musikkretsar.

Under en tid uppstod stridigheter mellan fransk och italiensk opera om vad som skulle vara stilbildande för genren.

Klassicism (1750-1825 ca). Sida 2(3)

Joseph Haydn (1732-1809)

Haydn från Österrike anses vara symfonins och stråkkvartettens fader.

Haydns allsidighet inom musiken resulterade i operor, instrumentalmusik och kyrkomusik.

Haydns kompositioner blev internationellt efterfrågade och spridda över hela västvärlden.

Bland Haydns mest kända verk finns ”Avskedssymfonin” och stråkkvartetten ”Serenaden”.

Carl Michael Bellman (1740-1795)

Vår svenske Carl Mikael Bellmans musik utgör ett viktigt bidrag till arsenalen av klassicistisk musik.

”Fredmans epistlar” och ”Fredmans sånger” skildrar svenska personligheter från Bellmans samtid.

Luigi Boccherini (1743-1805)

Italienaren Boccherini var som kvartettskapare i närheten av Mozarts och Haydns skicklighet.

Cellokonserter och kammarmusik är kännetecken för Boccerinis verk.

Boccerini arbetade bland annat i Paris och Madrid varifrån han påverkades i sin musikstil.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Wolfgang Amadeus Mozart avled endast 35 år gammal. Trots den alltför tidiga döden hann Mozart med att komponera en enorm samling odödliga mästerverk. Från lättsamma glada kompositioner till djupa och gripande mässor. Bland Mozarts kompositioner kan nämnas operor, symfonier, konserter, mässor och Requiem.

Att nämna enskilda verk ur Mozarts repertoar är en vågad uppgift. Men för den exempelsökande kan nämnas att pianokonsert nummer 21 ”Elvira Madigan” har en lättillgänglig melodi.

Konsert för klarinett och orkester A-dur KV 622 är ljuvlig ända in själen. Mozarts Requiem berör varje lyssnare på ett oförglömligt vis.

Klassicism (1750-1825 ca). Sida 3(3)

Ludvig van Beethoven (1770-1827)

Beethoven är en av giganterna inom klassisk musik.

Beethoven blev tidigt vida känd som virtuos på piano. Snart blev han också berömd för sina kompositioner.

Trots att Beethoven förlorade stora delar av sin hörsel kunde han märkligt nog fortsätta att komponera.

Beethoven komponerade sonater, symfonier, operor, konserter m.m.

”Für Elise” är ett lättillgängligt verk. Pianosonat nr 8 är ett smekande pianostycke. Symfoni nr 3 ”Eroica” utstrålar djup och kraft.

Romantik (1825 – 1900 ca). Sida 1(9)

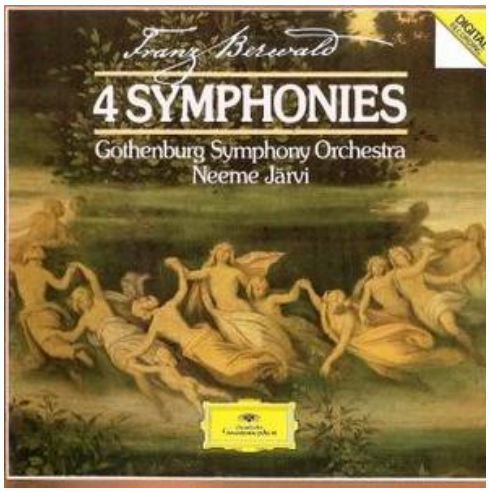

Ett medvetande av det okända och oändliga är romantikens kännetecken.

Franz Berwald (1796-1868)

Berwald är kanske den störste kompositören Sverige har haft.

Fyra fantastiska symfonier dominerar Berwalds produktion men konsertmusik, kammarmusik och andra musikverk ingick också i arsenalen.

Sveriges Radios konserthus döptes till Berwaldhallen.

Carl Maria von Weber (1786-1826)

Weber avled redan vid 40 års ålder men hann bli känd som kompositör av romantiska operor. Han anses vara den förste riktige romantikern.

Weber kom från Tyskland men avled i London.

En känd opera av Weber är ”Friskytten”.

Gioacchino Rossini (1792-1868)

Rossini var en av de stora italienska operakompositörerna.

Med operan ”Barberaren i Sevilla” blev han enormt populär i hela Europa.

Franz Schubert (1797-1828)

Schubert är en av de stora klassiska kompositörerna trots att han bara blev 31 år gammal.

Redan som 17-åring slog Schubert igenom som klassisk kompositör.

Man brukar karakterisera Schuberts musik som varm och lyrisk.

Symfonier, stråkkvartetter och pianofantasier ingår i Schuberts musikarsenal.

Romantik (1825 – 1900 ca). Sida 2(9)

Gaetano Donizetti (1797-1848)

Italienaren Gaetano Donizetti komponerade över 70 operor.

Några av Donizettis operor är väldigt gladlynta och festliga.

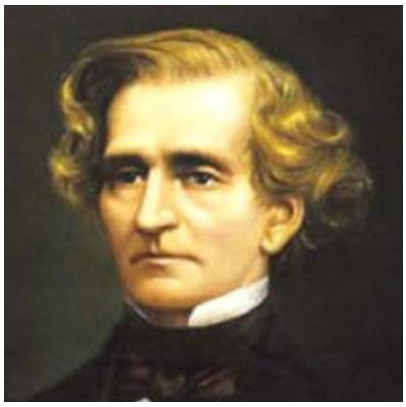

Hector Berlioz (1803-1869)

Berlioz är mest känd för sina stora symfonier.

I ”Symphonie fantastique” skildrar Berlioz sin egen obesvarade förälskelse.

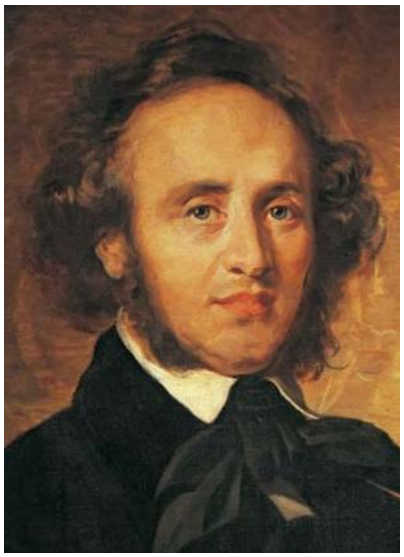

Felix Mendelssohn (1809-1847)

Mendelssohn växte upp i kulturkretsar i Berlin men verkade mest i Leipzig. Hans kompositioner är mycket romantiska.

Mendelssohns violinkonsert i e-moll är älskad av alla musikvänner. Bröllopsmarschen spelas ofta vid svenska och internationella bröllop.

Fredric Chopin (1810-1849)

Polacken Chopin är en av de absolut största kompositörerna för piano.

Mjuka melodiska pianostycken har genom tiderna fängslat lyssnarna.

Chopin flyttade till Paris där han blev älskad.

Nocturner, valser, sonater, ballader, mazurkor, etyder och pianokonserter är några av Chopins verk.

Romantik (1825 – 1900 ca). Sida 3(9)

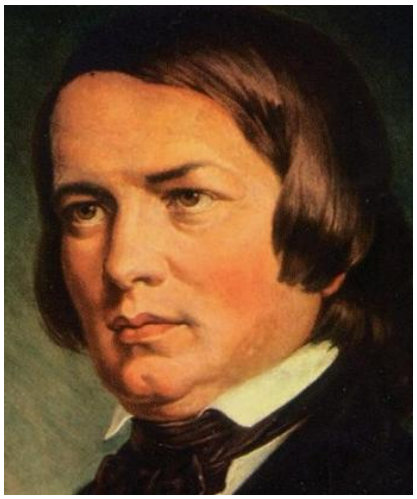

Robert Schumann (1810-1856)

Schumann betraktas som den sanne romantikern. Hans musik karakteriseras av känslor och livlighet under lyrisk stämning.

Poetiska symfonier, romanser och pianoverk ingår i Schumanns kompositioner. Särskilt omtyckt är hans pianokonsert.

Schumanns liv var stormigt med många kvinnor inblandade.

Hans Christian Lumbyes (1810-1874)

Dansken Lumbyes ”Champagnegalopp” är lätt igenkänd.

Lumbye kallas ibland ”Nordens Strauss”.

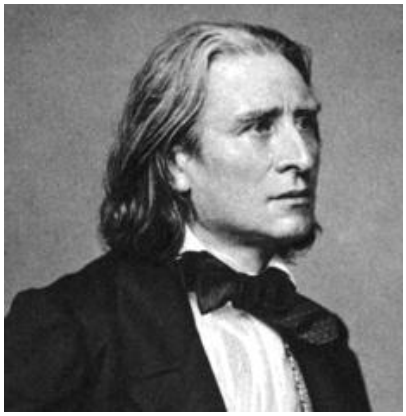

Franz Liszt (1811-1886)

Liszt kom från Ungern till Paris där han efter en trög inledning slog igenom som pianovirtuos.

Liszt komponerade mängder av verk för piano vilka man ofta kallar symfonisk dikt. Symfonier, orgelmusik, sånger och körverk ingår i den stora produktionen som Liszt åstadkom.

Bland Liszts pianostycken kan nämnas ”Études dÉxecution” och ”Liebestraume”.

Richard Wagner (1813-1883).

”Musikjätten” Richard Wagner komponerade stora mäktiga operor. Han revolutionerade operan med litteratur och sagor.

Stora operor av Wagner är ”Nibelungens ring”, ”Tannhäuser”, ”Tristan och Isolde”, ”Parsifal” och ”Lohengrin”.

Romantik (1825 – 1900 ca). Sida 4(9)

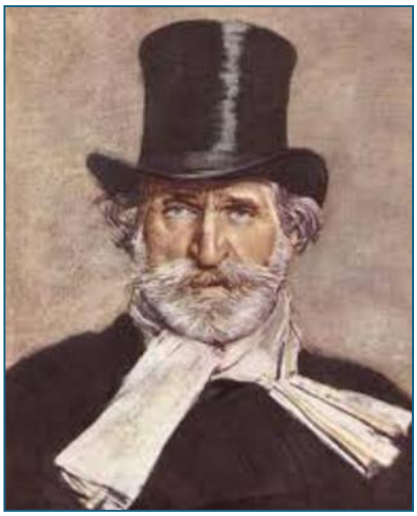

Giuseppe Verdi (1813-1901)

Verdi, den store italienske operavirtuosen, följdes vid sin begravning av hundra tusentals sörjande. Ett bevis för hur älskad han var redan under sin levnad.

Verdi tonsatte aldrig en text utan att en beställning förelåg från ett operahus. Han blev världsberömd och var mycket förmögen när han avled.

Avsnitt ur Verdis operor är kända av en bred publik. ”Fångarnas kör” ur operan Nebukadnessar och trumpetsolo ur operan Aida är exempel på detta. Övriga operor ur Verdis produktion kan nämnas ”Rigoletto”, ”La Traviata” och ”Othello”. Förutom operor skrev Verdi bland annat mästerverket ”Messa da Requiem”.

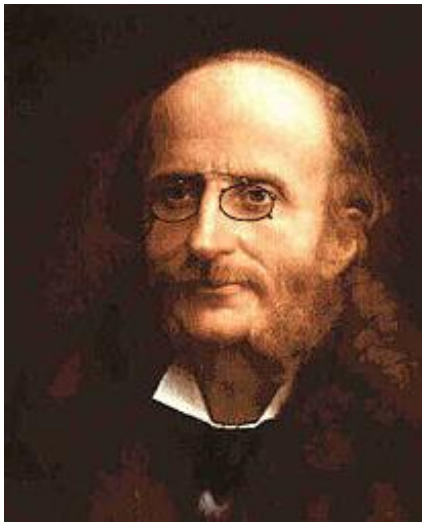

Jacques Offenbach (1819-1880)

Offenbach sägs ha skapat operetten.

Utöver operetter komponerade Hoffman operan ”Hoffmans äventyr”.

Cesar Frank (1822-1890)

Cesar Frank var belgisk-fransk kompositör som komponerade mycket religiös musik.

Hans verk ”Panis Angelicus” framförs ofta i kyrkliga sammanhang.

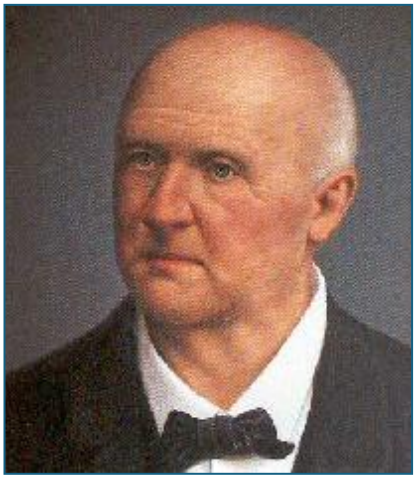

Anton Bruckner (1824-1896)

Bruckner komponerade trygg och säker musik. Han anses vara påverkad av Wagners musik.

Stora symfonier utmärker Bruckners produktion.

Romantik (1825 – 1900 ca). Sida 5(9)

Bedrich Smetana (1824-1884)

Smetana är en av Tjeckiens stora kompositörer. Hans musik präglas av folktoner.

Smetanas ”Moldau” spelas ofta i radio.

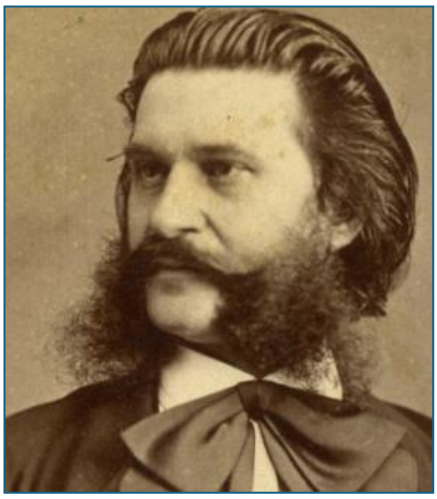

Johan Strauss d.y. (1825-1899)

Johan Strauss skrev den berömda operetten ”Läderlappen”. Han är också valskungen från Wien.

Bland Strauss valser kan nämnas hans ”An der schönen blauen Donau”.

Alexander Borodin (1833-1887)

Borodin var en rysk nationalromantiker som skrev operor, symfonier m.m.

Bland hans verk kan nämnas ”Furst Igor”.

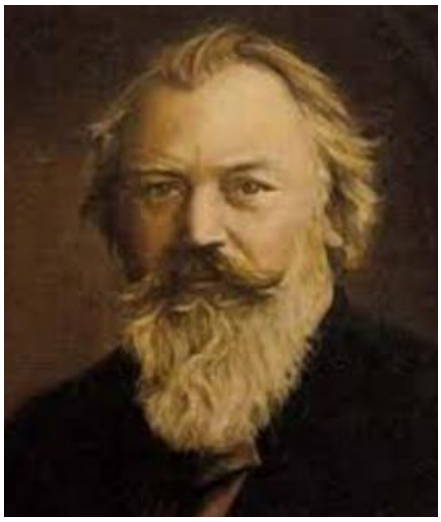

Johannes Brahms (1833-1897)

Brahms fick musikalisk skolning under uppväxten i Hamburg.

Brahms musik är klassiskt romantisk. Han blev en av de största symfonikerna.

Utöver symfonier komponerade Brahms instrumentalkonserter, ypperlig kammarmusik och mässor.

Hans verk ”Ein Deutsches Requiem” är storslaget och har gått till historien.

Camille Saint-Saëns (1835-1921)

Saint-Saëns var ett musikaliskt underbarn.

Verket ”Djurens karneval” med den berömda satsen om ”Svanen” blev en succé.

Få tonsättare har varit mer mångsidig än Saint-Saëns.

Georges Bizet (1838-1875)

Bizets opera ”Carmen” är en av de mest älskade.

I övrigt var hans produktion inte särskilt stor på grund av att han avled endast 37 år gammal.

Modest Musorgskij (1839-1881)

Ryssen Musorgskij komponerade den stora operan ”Boris Godunov” som gjorde honom mycket känd.

Man brukar beteckna Musorgskijs musik som djärv nationalmusik av rysk karaktär.

Peter Tjajkovskij (1840-1893)

Peter Tjajkovskij är Rysslands store kompositör. Hans musik anses vara ödesmättad och präglad av Tjajkovskijs självutlämnande känslor.

De mest betydande verken är sex symfonier, den berömda pianokonserten samt baletterna ”Svansjön” och ”Nötknäpparsviten”.

Tjajkovskij komponerade också operor.

Antonin Dvorak (1841-1904)

Dvorak känns ofta igen via musiken ”Från Nya Världen” som han skrev i USA.

Dvorak kom från Tjeckien och skrev tio operor, nio symfonier och kammarmusik.

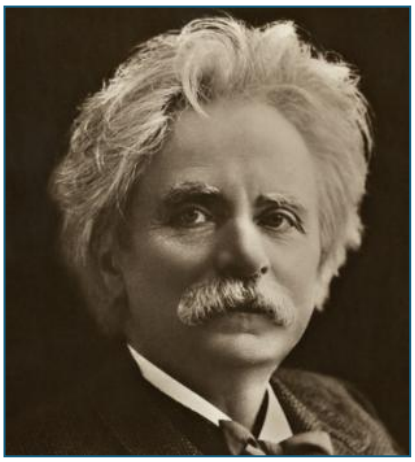

Edvard Grieg (1843-1907)

Edvard Grieg är Norges store nationalromantiker.

Med sånger och små pianostycken har han nått popularitet långt ned i folklagren.

Nikolai Rimskij-Korsakov (1844-1908)

Ryssen Nikolai Rimskij-Korsakov var marinofficer och professor i kemi innan han blev kompositör. Hans orkesterverk präglas av stor färgprakt.

Rimskij-Korsakov var en av de största ryska nationalromantikerna.

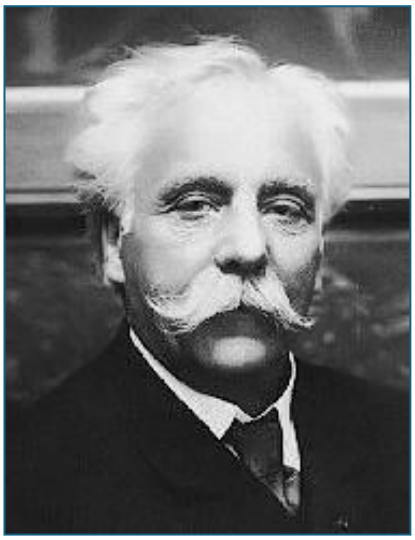

Gabriel Fauré (1845-1924)

Fransmannen Fauré är särskilt berömd för sitt Requiem.

Faurés verk är allomfattande och innefattar bland annat symfonier, piano- och körverk.

Giacomo Puccini (1858-1924)

Italienaren Puccini känner vi igen från operorna ”Turandot”, ”La Bohème”, ”Tosca”, ”Madame Butterfly” med flera.

Berörande arior såsom ”Vissi dárte” ur Tosca har gjort Puccinis musik känd över hela världen.

Puccinis operor är musikaliskt lättillgängliga.

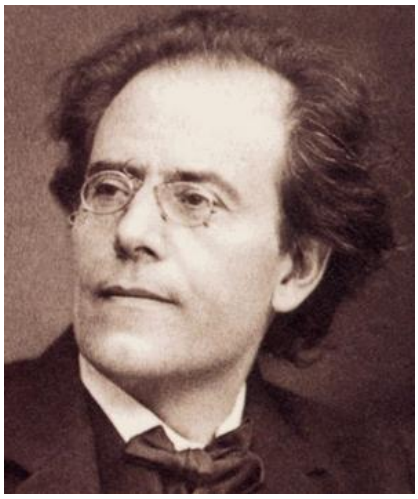

Gustav Mahler (1860-1911)

Österrikaren Gustav Mahlers verk är ofta gripande, storslagna och känslosamma. Hans musikaliska arbeten är omfattande.

Den berömda Symfoni nr 5 har också använts vid filminspelningar.

Nio känslosamma symfonier ingår i Mahlers produktion.

Antisemitiska stämningar i hemlandet gjorde att Mahler flyttade till New York där han blev dirigent på Metropolitan.

Mahler blev också dirigent för New York Philharmonic.

Claude Debussy (1862-1918)

Fransmannen Debussy var impressionist. Hans verk är påverkad av utomeuropeisk musik.

I Paris begeistrades publiken av den nya musiken.

Debussy skrev operor, symfonier, romanser mm.

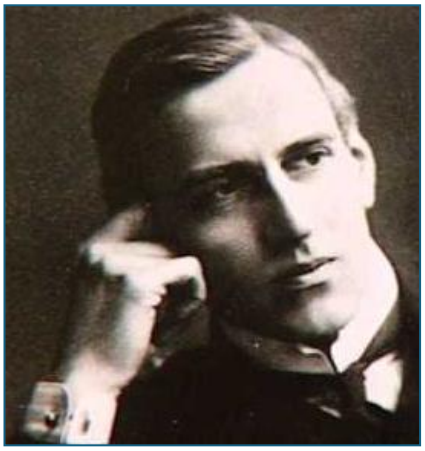

Wilhelm Stenhammar (1871-1927)

Stenhammar var dirigent och Sveriges bäste pianist under samtiden.

Han var dirigent för Göteborgs orkesterförening vilket hindrade honom från att orka komponera. Trots detta har han efterlämnat flera unika musikverk till eftervärlden.

Carl Nielsen (1865-1931)

Nielsen är en stor dansk kompositör. Hans musik präglas av naturinslag.

Symfonier, operor och små bagateller ingår i hans produktion.

Ett lättillgängligt verk är ”Dimman lättar”.

Wilhelm Peterson-Berger (1867-1942)

Peterson-Berger är en svensk nationalromantisk kompositör.

Hans ”Frösöblomster” spelas ofta i olika sammanhang.

Hugo Alfvén (1872-1960)

Alfvén var violinist och i sina musikverk skildrade han ofta svensk natur och folkliv.

Orkesterstycket ”Midsommarvaka” är mycket spelad.

Maurice Ravel (1875-1937)

Ravel från Frankrike känner vi igen orkesterverket ”Bolero”.

Han skrev också symfonier, opera, kammar- och pianomusik.

1900-talet och modernism. Sida 1(6)

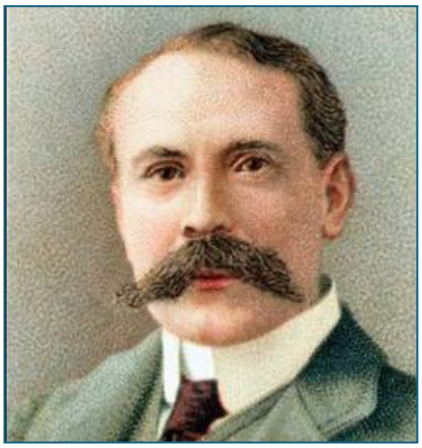

Sir Edward Elgar (1857-1934)

Engelsmannen Edward Elgar är för de flesta mest känd för de finkänsliga ”Enigma-variationerna” och den pampiga ”Pomp and Circumstance”.

Pietro Mascagnis (1863-1945)

Italienaren Mascagnis ”Cavalleria Rusticana” ur operan ”På Sicilien” är berörande vacker.

Jean Sibelius (1865-1957)

Finländaren Jean Sibelius är Nordens mest internationellt kände kompositör. Hans ”Finlandia” är gripande och medryckande.

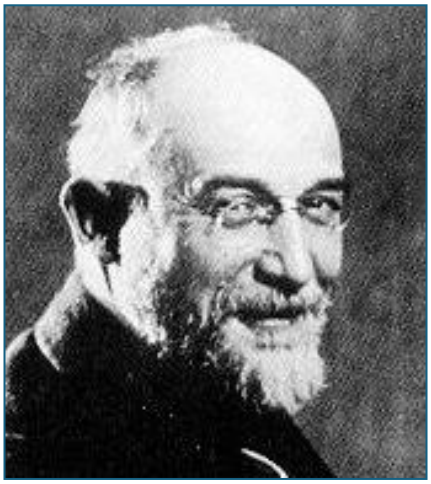

Eric Satie (1866-1925)

Den excentriske Eric Satie är en fransk modern kompositör som komponerade underfundigt och rytmiskt.

1900-talet och modernism. Sida 2(6)

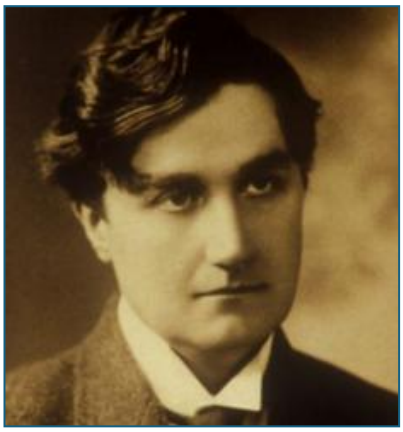

Ralph Vaughan Williams (1875-1958)

Engelsmannen Ralph Vaughan Williams hade intresse för folkmusiken vilken också präglar hans verk.

Han komponerade bland annat den ljuva ”A Pastoral Symphony”.

Gustav Holst (1874-1934)

Gustav Holst kom från England och komponerade den berömda orkestersviten ”Planeterna”.

Manuel de Falla (1876-1946)

Manuel de Falla är en känd spansk tonsättare som skrev opera och orkesterverk. Operorna är ofta tragiska.

Otto Olssons (1879-1964)

Svensken Otto Olssons (1879-1964) ”Advent” hör vi ofta i kyrkorna före jul.

Två andra pampiga verk av honom är ”Te Deum” och ”Requiem”.

1900-talet och modernism. Sida 3(6)

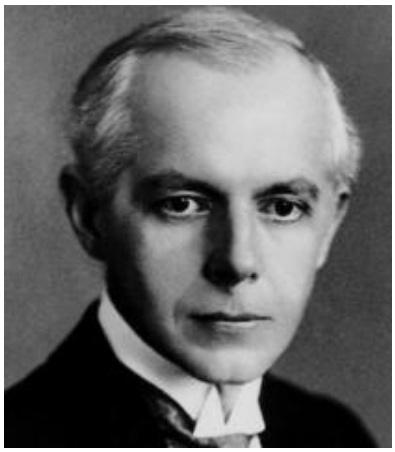

Bela Bartok (1881-1945)

Bela Bartok är Ungern store tonsättare. Han är en av de stora kompositörerna i modern tid. Musiken präglas ofta av folktoner. Hans stråkkvartetter anses vara ypperliga.

Igor Stravinskij (1882-1971)

Ryssen Igor Stravinskij slog igenom med baletten ”Eldfågeln”.

I Paris framfördes baletten ”Våroffer” för första gången. Verket väckte mycket känslor men kom att bli nydanande.

Anton Webern (1883-1945)

Anton Weberns tolvtonsmusik är kanske inte det första man lyssnar på inom klassisk musik. Hans kompositioner är banbrytande för den klassiska musiken.

Sergej Prokofjev (1891-1953)

Sergej Prokofjev från Ryssland är känd för många barn genom musiken till ”Peter och vargen”.

Prokofjev hade en enormt stor produktion av symfonier, konserter, operor och sonater.

1900-talet och modernism. Sida 4(6)

Paul Hindemith (1895-1963)

Paul Hindemith från Tyskland behärskade nästan alla instrument själv. Många av hans musikverk vänder sig inte till konsertpublik utan till tillfällen med amatörer.

Hindemiths dissonanta musik är säregen.

Carl Orff (1895-1982)

Tysken Carl Orffs verk ”Carmina Burana” är lätt att känna igen på den fantastiska inledningen.

Orff anses vara mycket influerad av Mozart.

Georg Gershwin (1898-1937)

Amerikanen Georg Gershwin var en allsidig kompositör ofta influerad av jazzmusik.

Operan ”Porgy and Bess” av Gershwin är mycket känd.

Gershwin komponerade också orkesterverk, pianoverk och operor.

Francis Poulenc (1899-1963)

Francis Poulenc kom från Paris. Hans musik är påverkad av Stravinskij.

Poulencs ”Stabat Mater” är ofta framfört i kyrkor.

1900-talet och modernism. Sida 5(6)

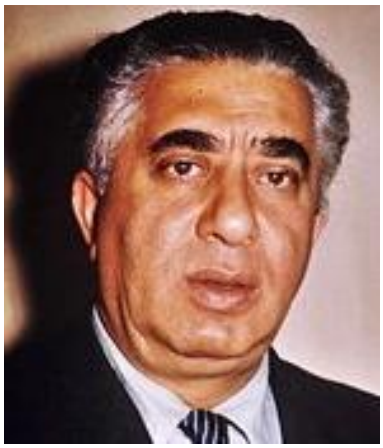

Aram Chatjaturian (1903-1978)

Chatjaturian var armenier uppvuxen i Georgien.

Hans verk ”Sabeldans” är mycket känd.

I flera filmer har hans musik använts.

Dmitri Sjostakovitj (1906-1975)

Dmitri Sjostakovitj anses vara Rysslands främste tonsättare under 1900-talet.

”Leningradsymfonin” komponerade han under tyskarnas belägring av Leningrad.

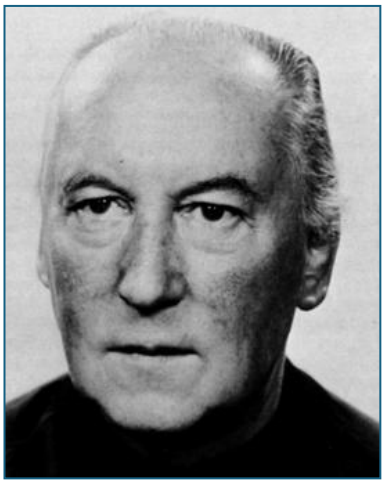

Lars-Erik Larsson (1908-1986)

Lars-Erik Larssons varma nationella kompositioner gläder de flesta svenskar.

Hans ”Pastoralsvit” spelas ofta i radion. Han komponerade också symfonier, konserter, kammarmusik mm.

Benjamin Britten (1913-1976)

Engelsmannen Benjamin Britten komponerade suggestiv beskrivande musik.

Han var också stor skapare av opera.

1900-talet och modernism. Sida 6(6)

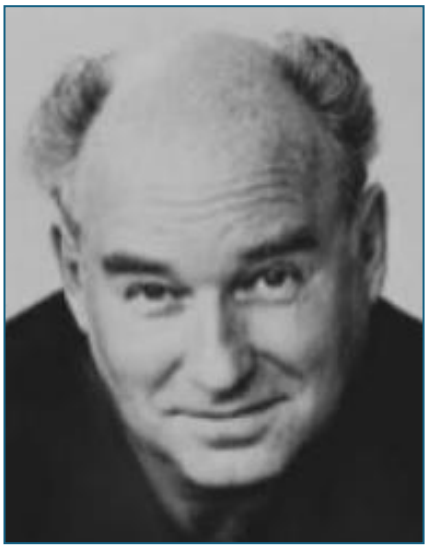

Karl-Birger Blomdahl (1916-1968)

Svensken Karl-Birger Blomdahl skrev operan ”Aniara”. Det är den första operan som också innehåller elektronisk musik.

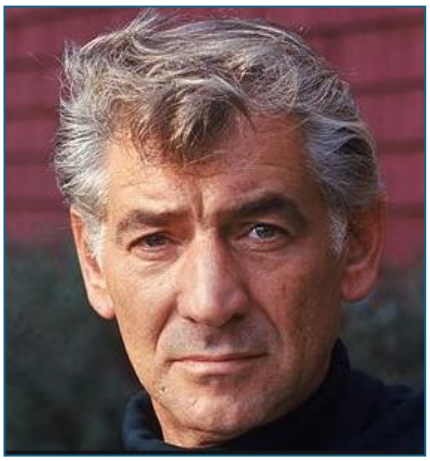

Leonard Bernstein (1918-1990)

Amerikanen Leonard Bernstein har försett oss med många kända musikverk. Inte minst ur musikalen ”West Side Story”.

Bernstein har också komponerat symfonier, opera, operetter och mässor.

Andrew Lloyd Webber (1948-)

Engelsmannen Andrew Lloyd Webber har skrivit musik till många musikaler.

”Jesus Christ Superstar”, ”Evita”, ”Fantomen på operan” är några kända musikaler av Webber.

Hans ”Requiem”, där stycket ”Pie Jesu” blivit världskänd, visar på en allvarlig sida hos Webber.